

Klub Parlamentarny „Prawo i Sprawiedliwość”

Warszawa, dnia 30 sierpnia 2013 r. A

wpl.
dnia 30. 08. 2013

Trybunał Konstytucyjny

al. J. Ch. Szucha 12-A

00-918 Warszawa

Wnioskodawca:

Grupa Posłów na Sejm RP VII kadencji
według załączonej listy, reprezentowanych
przez Pana Posła Jarosława Zielińskiego
oraz Pana Posła Andrzeja Dudę

Uczestnicy postępowania:

- 1) Sejm RP
- 2) Prokurator Generalny

WNIOSEK

o stwierdzenie niezgodności z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej art. 1 Ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz. U. z 2013 poz. 667 z późn. zm.) oraz przepisów art.18a i 18b tej ustawy w brzmieniu nadanym im przez ustawę z dnia 11 maja 2012 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach

z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw.(Dz. U. z 2012 r. poz. 664).

Na podstawie przepisów art. 188 pkt. 1 w zw. z przepisem art. 191 ust. 1 pkt 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. z 1997 r. Nr 78, poz. 483).

wnosimy o stwierdzenie niezgodności :

- 1) **Art. 1** Ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz. U. z 2013 r. poz. 667 późn. zm.) w obecnie obowiązującym brzmieniu z **przepisami art. 2 i art. 32 ust. 1 i 2** z Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, (Dz. U. z 1997r. Nr 78, poz. 483); w zakresie, w jakim wśród podmiotów uprawnionych do świadczeń emerytalnych na podstawie w/w ustawy pomija funkcjonariuszy Służby Celnej.

- 2) **Art. 18a ust. 1** Ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin w brzmieniu nadanym przez ustawę z dnia 11 maja 2012 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw z **przepisami art. 2 i art. 32 ust. 1 i 2** z Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 1997 r. Nr 78, poz. 483) w zakresie, w jakim wśród podmiotów uprawnionych do świadczeń emerytalnych na podstawie w/w ustawy pomija funkcjonariuszy Służby Celnej.

- 3) **Art. 18b ust. 1** Ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin w brzmieniu nadanym przez Ustawę z dnia 11 maja 2012 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw z **przepisami art. 2 i art. 32 ust. 1 i 2** z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 1997r. Nr 78, poz. 483) w zakresie, w jakim wśród podmiotów uprawnionych do świadczeń emerytalnych na podstawie w/w ustawy pomija funkcjonariuszy Służby Celnej.

Jako naszych przedstawicieli w postępowaniu przed Trybunałem Konstytucyjnym wyznaczamy Pan Posła Jarosława Zielińskiego oraz Pana Posła Andrzeja Dudę.

UZASADNIENIE

Uzasadnienie przedmiotowego wniosku zostaje podzielone na kilka podpunktów:

- 1) Uwagi ogólne
- 2) Przedstawienie podstaw prawnych wniosku
- 3) Uzasadnienie prawne wniosku
- 4) Przedstawienie istoty funkcjonowania Służby Celnej i jej statusu prawnego oraz specyfiki statusu prawnego funkcjonariusza Służby Celnej
- 5) Porównanie statusu, uprawnień i obowiązków funkcjonariuszy Służby Celnej z funkcjonariuszami Straży Granicznej
- 6) Dodatkowe uwagi i okoliczności uzasadniające zasadność wniosku
- 7) Podsumowanie

Ad. 1 UWAGI OGÓLNE

Zgodnie z treścią petitum niniejszego wniosku zakresem zaskarżenia objęte są 3 przepisy, których treść wymaga omówienia.

Po pierwsze, Art. 1 ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz. U. z 2013 r. poz. 667 z późn. zm.) w obowiązującym brzmieniu.

Obowiązujące brzmienie w/w przepisu zawiera przepis, iż *„Funkcjonariuszom Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej, zwanym dalej „funkcjonariuszami”, zwolnionym ze służby, przysługuje z budżetu państwa, na zasadach określonych w ustawie, zaopatrzenie emerytalne z tytułu wysługi lat lub w razie całkowitej niezdolności do służby, a członkom ich rodzin - w razie śmierci żywiciela.”*

W powyższym wyliczeniu funkcjonariuszy służb objętych tzw. „emeryturą mundurową” brakuje funkcjonariuszy Służby Celnej. Funkcjonariusze Celnicy objęci są zwykłym systemem zaopatrzenia emerytalnego, takim jakim objęci są wszyscy „zwykli” obywatele (cywile). Jest to przedmiotem zarzutu niniejszego wniosku. Wnioskodawca stoi na stanowisku, iż to pominięcie ustawodawcze jest niezgodne z art. 2 i art. 32 ust.1 i 2 Konstytucji RP.

Po drugie, Art. 18a ust. 1 ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i

Służby Więziennej oraz ich rodzin w brzmieniu nadanym przez Ustawę z dnia 11 maja 2012 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw.

Należy tu wyjaśnić, iż ustawa z dnia 11 maja 2012 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw wprowadza wielopłaszczyznowe zmiany w wielu regulacjach ustawowych w zakresie wprowadzenia nowych zasad uzyskiwania zaopatrzenie emerytalnego (a dokładniej osiągnięcia wieku emerytalnego przez kobiety i mężczyzn.).

Wskazany i zaskarżony art. 18a ust.1 ustawy (który wejdzie w życie w dniu 1 stycznia 2025 roku) stanowi, iż *„funkcjonariuszowi przyjętemu po raz pierwszy po dniu 31 grudnia 2012 r. do służby w Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służbie Kontrwywiadu Wojskowego, Służbie Wywiadu Wojskowego, Centralnym Biurze Antykorupcyjnym, Straży Granicznej, Biurze Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej lub w Służbie Więziennej emerytura przysługuje na zasadach i w wysokości określonych w niniejszym rozdziale.”*.

W powyższym wyliczeniu funkcjonariuszy służb objętych nową tzw. „emeryturą mundurową” nie wymieniono funkcjonariuszy Służby Celnej, co jest przedmiotem zarzutu niniejszego wniosku. Wnioskodawca stoi na stanowisku, iż owo pominięcie ustawodawcze jest niezgodne z art. 2 i art. 32 ust.1 i 2 Konstytucji RP. **W obecnym stanie prawnym funkcjonariusze Służby Celnej mają pracować do 67 roku życia**, co samo w sobie (z uwagi na charakter i specyfikę służby) jest absurdalne i zdaje się być po prostu niewykonalne.

Po trzecie, Art. 18a ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin w brzmieniu nadanym przez ustawę z dnia 11 maja 2012 r. o

zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw.

Zakres niniejszej ustawy został omówiony w powyższym punkcie. Wskazać zatem należy na treść w/w przepisu art. 18b ust. 1, który stanowi iż „*emerytura przysługuje funkcjonariuszowi zwolnionemu ze służby, który w dniu zwolnienia posiada ukończone 55 lat życia i co najmniej 25 lat służby w Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służbie Kontrwywiadu Wojskowego, Służbie Wywiadu Wojskowego, Centralnym Biurze Antykorupcyjnym, Straży Granicznej, Biurze Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej lub w Służbie Więziennej.*”.

Ponownie należy zauważyć, iż w powyższym wyliczeniu nie wymieniono funkcjonariuszy Służby Celnej, co jest przedmiotem zarzutu niniejszego wniosku. **W obecnym stanie prawnym funkcjonariusze Służby Celnej mają pracować do 67 roku życia**, co samo w sobie (z uwagi na charakter i specyfikę służby) jest absurdalne i zdaje się być po prostu niewykonalne. Wnioskodawca stoi na stanowisku, iż to pominięcie jest niezgodne z art. 2 i art. 32 ust.1 i 2 Konstytucji RP.

2. PRZEDSTAWIENIE PODSTAW PRAWNYCH WNIOSKU

Odnosząc się do treści wniosku o zbadanie konstytucyjności **wszystkich zaskarżonych przepisów** wnioskodawca pragnie wskazać, iż znane jest mu stanowisko Trybunału Konstytucyjnego, co do tego, iż stanowienie prawa jest rolą parlamentu i nie jest on powołany do oceny samej słuszności czy celowości rozwiązań przyjmowanych przez ustawodawcę (vide: orzeczenie TK z dnia 18 października 1994 roku, sygn. K. 2/94, OTK z 1994 r., cz. II, poz. 36, wyrok TK z dnia 21 listopada 1994 roku, sygn. K. 6/94, OTK z 1994 r., cz. II, poz. 39; orzeczenie z 17 października 1995 roku, sygn. K. 10/95OTK ZU nr 2/1995, poz. 10).

Trybunał Konstytucyjny wielokrotnie również podkreślał, iż do jego kompetencji nie należy badanie zgodności danej ustawy z innymi ustawami i ocena różnic, jakie występują między nimi; samo ich występowanie nie przesądza przy tym jeszcze automatycznie o niekonstytucyjności

przepisów określonej ustawy. Wybór wartości determinujących określone rozwiązanie legislacyjne należy do ustawodawcy i Trybunał Konstytucyjny opowiada się generalnie za swobodą tego podmiotu, co do określenia hierarchii celów, preferencji danych wartości czy środków służących ich realizacji. **Jednakże granice swobody tego wyboru określają zasady i przepisy konstytucyjne i Trybunał Konstytucyjny może badać, czy stanowiąc prawo ustawodawca przestrzegał tych zasad i przepisów.** (vide: przywołane w powyższym akapicie orzeczenia TK, a także przykładowo: orzeczenie TK z dnia 25 lutego 1992 roku, sygn. K 3/91, OTK1986-1995/t3/1992/cz1/1; orzeczenie TK z dnia 11 lutego 1992 roku, sygn. K.14/91 (OTK1986-1995/t3/1992/cz1/7; OTK 1992 cz. I s. 93-148).

W związku z powyższym ewidentne jest, iż badanie zgodności aktu normatywnego z Konstytucją przez Trybunał Konstytucyjny odbywa się wyłącznie przez pryzmat tego, czy zapisy tego aktu normatywnego są zgodne z zasadami i przepisami konstytucyjnymi (nie zaś przez pryzmat celowości, słuszności czy racjonalności ustawodawcy). Należy tutaj podkreślić, iż kognicja Trybunału Konstytucyjnego dotyczy nie tylko kontroli regulacji zawartych (zapisanych) w akcie normatywnym, **ale również kontroli aktu normatywnego przez pryzmat tego, czy nie brak w nim jest pewnych elementów normatywnych, których istnienie warunkowałoby konstytucyjność danej regulacji** (vide: postanowienie TK z 8 września 2004 roku, sygn. SK 55/03, OTK ZU nr 8/A/2004, poz.86 z. 9, orzeczenie TK z dnia 9 maja 2000 roku, sygn. Ts 84/99, OTK ZU nr 4/B/2002, poz.244). **Jest to badanie tzw. pominięcia ustawodawczego** czyli sytuacji w której prawodawca w sposób niepełny reguluje daną materię w akcie prawnym i ze względu na naturę tej regulacji ów częściowy brak regulacji budzi wątpliwości natury konstytucyjnej.

Jak zostało to wskazane w uwagach ogólnych wniosku – **każdemu z trzech zaskarżonych przepisów**, których o kontrolę konstytucyjności wnoszą wnioskodawcy – jest zarzucane pominięcie prawodawcze skutkujące naruszeniem zasady państwa prawa oraz naruszeniem zasady równości (art. 2 i art. 32 ust. 1 i 2) Konstytucji RP.

Poniżej dla pełnego zobrazowania powyższych wywodów zostanie dokonana **kompleksowa analiza istoty funkcjonowania Służby Celnej oraz statusu funkcjonariuszy**

Służby Celnych oraz nastąpi porównanie regulacji prawnych wiążących Służbę Celną w porównaniu z formacją mundurową najbardziej do niej zbliżoną, tj. Strażą Graniczną.

Należy też w tym miejscu odnotować, że funkcjonariusze celni często współpracują ze Strażą Graniczną, w tym również tworząc tzw. grupy mobilne. **Pracują oni wówczas w takich samych warunkach, na równych zasadach.** Zróżnicowanie funkcjonariuszy służb następuje tylko w zakresie uprawnień socjalnych (funkcjonariusze Straży Granicznej mają ich więcej) oraz w zakresie uprawnień emerytalnych – funkcjonariusze Straży Granicznej mają wcześniejsze prawo do przejścia na emeryturę niż funkcjonariusze Służby Celnej.

3. PRZEDSTAWIENIE ISTOTY FUNKCJONOWANIA SŁUŻBY CELNEJ, JEJ STATUSU PRAWNEGO ORAZ SPECYFIKI STATUSU FUNKCJONARIUSZA SŁUŻBY CELNEJ

Zgodnie z art. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009r. o Służbie Celnej (Dz. U. 2009 Nr 168 poz.1323) Służba Celną jest jednolitą umundurowaną formacją utworzoną w celu zapewnienia ochrony i bezpieczeństwa obszaru celnego Wspólnoty Europejskiej, w tym zgodności z prawem przywozu towarów na ten obszar oraz wywozu towarów z tego obszaru, a także wykonywania obowiązków określonych w przepisach odrębnych, w szczególności w zakresie podatku akcyzowego oraz podatku od gier.

Zakres zadań i obowiązków określonych przez ustawodawcę jest bardzo szeroki, albowiem obok w/w funkcji ściśle związanych z realizacją polityki celnej, Służba Celną wykonuje również obowiązki związane z:

- prawem podatkowym (np. poprzez wymiar i pobór podatków od towaru i usług z tytułu importu, podatku od gier oraz dopłat, o których mowa w ustawie z dnia 19 listopada 2009 r. o grach hazardowych (Dz. U. Nr 201, poz. 1540).

- prawem karnym i postępowaniem karnym (poprzez wykrywanie, zapobieganie i zwalczanie przestępstw i wykroczeń przeciwko np. zdrowiu, określonych w art. 55, 57, 61 i 66 ustawy z

dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. Nr 179, poz. 1485, z późn. zm.), dobrom kultury, określonych w art. 109 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. Nr 162, poz. 1568, z późn. zm.) i w art. 53 ustawy z dnia 14 lipca 1983 r. o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach (Dz. U. z 2006 r. Nr 97, poz. 673, z późn. zm.), prawom własności intelektualnej, określonych w art. 116-118 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (Dz. U. z 2006 r. Nr 90, poz. 631, z późn. zm.) i w art. 305 ustawy z dnia 30 czerwca 2000 r. - Prawo własności przemysłowej (Dz. U. z 2003 r. Nr 119, poz. 1117, z późn. zm.), a także ściganie sprawców tych przestępstw lub wykroczeń w razie ich ujawnienia przez Służbę Celną).

- prawem karnym skarbowym i postępowaniem skarbowym (poprzez rozpoznawanie, wykrywanie, zapobieganie i zwalczanie przestępstw skarbowych i wykroczeń skarbowych oraz ściganie ich sprawców, w zakresie określonym w ustawie z dnia 10 września 1999 r. - Kodeks karny skarbowy (Dz. U. z 2007 r. Nr 111, poz. 765, z późn. zm.).

- z zakresu prawa administracyjnego (np. poprzez wykonywanie zadań wynikających z ustawy z dnia 19 listopada 2009 r. o grach hazardowych, związanych w szczególności z udzielaniem koncesji oraz zezwoleń, zatwierdzaniem regulaminów oraz rejestracją urządzeń, wykonywanie zadań wynikających z rozporządzenia Rady (WE) nr 2173/2005 z dnia 20 grudnia 2005 r. w sprawie ustanowienia systemu zezwoleń na przywóz drewna do Wspólnoty Europejskiej FLEGT (Dz. Urz. UE L 347 z 30.12.2005, str. 1).

Powyżej określony szeroki zakres zadań i obowiązków Służby Celnej **był również dostrzegany przez Trybunał Konstytucyjny**, który w wyroku z dnia 19 października 2004 r. w sprawie przepisów dotyczących Służby Celnej, stwierdził, że *„zadania Służby Celnej mają, zatem wymiar wieloaspektowy. Stanowią one realizację celów przypisywanych tradycyjnie z jednej strony – służbom pionu śledczego, z drugiej zaś – skarbowego. Należy zwrócić uwagę na doniosłość prawidłowego wykonywania zadań Służby Celnej dla budżetu państwa. Powszechnie znane są też ryzyka towarzyszące wykonywaniu służby oraz ich skala – w szczególności wywierana na celników presja korupcyjna oraz częstotliwość stykania się ze środowiskami przestępczymi. Wieloaspektowy, publiczny wymiar Służby Celnej powoduje, że w*

istotnym stopniu jej działania, a nawet wyobrażenia o nich, kształtują autorytet organów państwa i zaufanie do ich funkcjonariuszy. Stąd też wymagania w stosunku do funkcjonariuszy publicznych Służby Celnej muszą być tak wysokie, aby umacniały podstawy ich autorytetu (vide: wyrok TK, sygn. K 1/04, OTK ZU nr 8/A/2004, poz. 93).

Zgodnie z powyższym poglądem Trybunału Konstytucyjnego, a także założeniami przyjętymi przez ustawodawcę **funkcjonariuszami celnymi mogą być tylko osoby o szczególnych predyspozycjach, umiejętnościach i walorach osobowych.** Znajduje to odzwierciedlenie w przepisach regulujących nabór do Służby Celnej oraz określających status i pozycje funkcjonariuszy celnych. Analiza tych przepisów zostanie zaprezentowana poniżej.

Nabór do Służby Celnej prowadzony jest na zasadzie jawności i każdy obywatel ma prawo do informacji o wolnych stanowiskach służbowych w Służbie Celnej. Niemniej ustawodawca określa szczegółowo i rygorystycznie warunki, jakie musi spełniać kandydat do służby oraz określa całą procedurę rekrutacji (postępowania kwalifikacyjnego).

Osoba ubiegająca się do pracy w Służbie Celnej musi być obywatelem polskim korzystającym z pełni praw publicznych, o odpowiednim stanie zdrowia, musi być osobą nie karaną za przestępstwo umyślne lub umyślne przestępstwo skarbowe, posiadającą co najmniej wykształcenie średnie oraz cieszyć się nieposzlakowaną opinią.

Trybunał Konstytucyjny wielokrotnie podkreślał, że **kandydat do publicznej służby mundurowej (w tym Służby Celnej) od momentu powołania musi poddać się regułom pełnienia służby,** nacechowanej istnieniem specjalnych uprawnień, ale też szczególnych obowiązków, do których zalicza się pełną dyspozycyjność i zależność od władzy służbowej, wykonywanie zadań w nielimitowanym czasie pracy i trudnych warunkach, związanych nierzadko z bezpośrednim narażeniem życia i zdrowia (np. w czasie udziału w obronie kraju lub ochronie bezpieczeństwa obywateli), wysoką sprawność fizyczną i psychiczną wymaganą w całym okresie jej pełnienia, niewielkie możliwości wykonywania dodatkowej pracy i posiadania innych źródeł utrzymania, ograniczone prawo udziału w życiu politycznym i zrzeszania się (vide: wyrok TK z 19 października 2004 r., sygn. K 1/04, OTK ZU nr 9/A/2004, poz. 93, wyroku z 21 grudnia 2004 r.,

sygn. SK 19/03, OTK ZU nr 11/A/2004, poz. 118, wyroku z 13 lutego 2007 r., sygn. K 46/05, OTK ZU nr 2/A/2007, poz. 10, postanowienie z 9 maja 2007 r., sygn. SK 98/06, OTK ZU nr 6/A/2007, poz. 56.).

Stosunek służbowy funkcjonariusza celnego powstaje w drodze mianowania i po odbyciu dwuletniej służby przygotowawczej zakończonej pozytywną opinią (w tej służbie aplikant celny musi przejść m.in.: szkolenie praktyczne, potwierdzić egzaminem ukończenie zasadniczego kursu zawodowego lub złożyć egzamin zawodowy, potwierdzić egzaminem znajomość języka obcego lub przedłożyć dokument potwierdzający znajomość języka obcego w zakresie umożliwiającym wykonywanie obowiązków służbowych). Przed przystąpieniem do pełnienia obowiązków funkcjonariusza celnego składa on pisemne ślubowanie.

Funkcjonariusze celni pełnią służbę na stanowiskach służbowych, które podlegają opisowi i wartościowaniu. Ustawodawca określił hierarchię stanowisk służbowych, warunki awansu na wyższe stanowisko i tym samym skonstruował hierarchiczność w Służbie Celnej i ustanowił zasadę podporządkowania służbowego funkcjonariuszy celnych. Należy też nadmienić, że funkcjonariusz w związku z pełnieniem obowiązków służbowych korzysta z ochrony prawnej przewidzianej dla funkcjonariuszy publicznych w Kodeksie Karnym (zgodnie z art. 133 ustawy o Służbie Celnej).

Zgodnie z orzecznictwem Trybunału Konstytucyjnego zarówno stosunki służbowe żołnierzy zawodowych, a także innych służb mundurowych nie są stosunkami pracy, lecz mają charakter stosunków administracyjno-prawnych, powstających w drodze powołania, w związku z dobrowolnym zgłoszeniem się do służby. Kandydat do publicznej służby mundurowej od momentu powołania poddać się musi regułom pełnienia służby, nacechowanej istnieniem specjalnych uprawnień, ale też szczególnych obowiązków (vide: wyrok TK z 14 grudnia 1999 r. (sygn. SK 14/98, OTK ZU nr 7/1999, poz. 163).

Należy też nadmienić, iż wśród szczególnych obowiązków nałożonych na funkcjonariuszy celnych są też ustawowo przewidziane liczne ograniczenia dla tych funkcjonariuszy, które również wyznaczają specyfikę pracy w Służbie Celnej. **Były one dostrzeżone przez Trybunał**

Konstytucyjny, który w uzasadnieniu wyroku z dnia 13 lutego 2007 roku podkreślał, że *„funkcjonariusze Służby Celnej, ze względu na potrzebę zapewnienia bezstronności i rzetelności wykonywania obowiązków służbowych, a także transparentności zawodowej i majątkowej, są poddani licznym ograniczeniom, również w zakresie korzystania z praw chronionych konstytucyjnie. Funkcjonariusze ci nie mogą być członkami partii politycznych, publicznie manifestować poglądów politycznych ani uczestniczyć w strajku, przy nawiązaniu stosunku służbowego, a także corocznie muszą oni składać oświadczenia majątkowe. Poza generalnymi zakazami podejmowania dodatkowych zajęć zarobkowych bez zgody kierownika urzędu celnego oraz wykonywania zajęć sprzecznych z obowiązkami, bądź takich, które mogłyby rodzić podejrzenia o stronniczość lub interesowność, funkcjonariusz celny nie może być członkiem zarządu, rady nadzorczej lub komisji rewizyjnej spółki prawa handlowego albo spółdzielni, członkiem zarządu fundacji prowadzącej działalność gospodarczą. Nie może także podejmować zatrudnienia lub wykonywać innych zajęć w spółkach prawa handlowego, o ile mogłoby to wywołać podejrzenie o jego stronniczość lub interesowność, ani też posiadać w spółkach prawa handlowego więcej niż 2% akcji lub udziałów przedstawiających więcej niż 2% kapitału zakładowego, a także prowadzić działalności gospodarczej na własny rachunek lub wspólnie z innymi osobami, zarządzać, być przedstawicielem lub pełnomocnikiem w jej prowadzeniu oraz sprawować funkcji w podmiotach, których działalność jest związana z obrotem towarów z zagranicą lub obrotem krajowym towarów pochodzących z zagranicy, a także świadczyć pracy na rzecz tych podmiotów albo na rzecz przedstawicielstw firm zagranicznych prowadzących działalność na terytorium Polski.”* (vide: wyrok z 13 lutego 2007 r., sygn. K 46/05, OTK ZU nr 2/A/2007, poz. 10).

Pełny obraz statusu funkcjonariusza celnego pokazują dodatkowo jeszcze inne obowiązki i rygory, które mają szczególnie znaczenie przy porównaniu ich treści z treścią przepisów dotyczących Straży Granicznej – formacji wysoce zbliżonej organizacyjnie do Służby Celnej. Wskazane specyficzne warunki pracy w Służbie Celnej dotyczą :

Po pierwsze, praca funkcjonariuszy celnych (a zwłaszcza grup mobilnych) jest pracą w trudnych i szkodliwych warunkach, związanych nierzadko z narażaniem życia lub zdrowia.

Wobec funkcjonariusza celnego istnieje wymóg posiadania przez cały okres służby wysokiej sprawności fizycznej oraz psychicznej.

Wskazana praca w trudnych i szkodliwych warunkach objawia się między innymi tym, że funkcjonariusze celni pracują w nocy, **pracują w spalinach silników i spalinach Diesla, które są rakotwórcze** i zgodnie z najnowszymi badaniami WHO (Światowej Organizacji Zdrowia) są bezpośrednią przyczyną raka płuc oraz prawdopodobną przyczyną nowotworu pęcherzyka moczowego¹.

Po drugie, funkcjonariusze celni pozostają w pełnej dyspozycyjności i mają obowiązek wykonywać polecenia przełożonych, co wynika wprost z treści przepisu art. 127 ust. 1 ustawy o Służbie Celnej. Jeżeli polecenie służbowe w przekonaniu funkcjonariusza jest niezgodne z prawem, godzi w interes społeczny lub zawiera znamiona pomyłki, funkcjonariusz powinien przedstawić swoje zastrzeżenia przełożonemu na piśmie. **W razie pisemnego potwierdzenia polecenia funkcjonariusz powinien je wykonać**, zawiadamiając jednocześnie o zastrzeżeniach kierownika urzędu, a gdy polecenie wydał kierownik urzędu - organ nadrzędny.

Funkcjonariusz celny jest obowiązany odmówić wykonania polecenia, jeżeli jego wykonanie prowadziłoby do popełnienia przestępstwa, wykroczenia, przestępstwa skarbowego lub wykroczenia skarbowego. W takiej sytuacji funkcjonariusz jest obowiązany zawiadomić kierownika urzędu bądź organ nadrzędny, z pominięciem drogi służbowej. Należy jednak w tym miejscu odnotować, co ciekawe, **że o ile do funkcjonariuszy Straży Granicznej stosuje się odpowiednio przepisy art. 318 i 344 kodeksu karnego** (wyłączające odpowiedzialność karną funkcjonariusza w razie wykonania rozkazu, jeżeli nie popełnia przy tym umyślnie przestępstwa oraz wyłączające odpowiedzialność karną w razie odmowy popełnienia polecenia nakazującego popełnienie przestępstwa lub niewykonania takiego polecenia) – **to do funkcjonariuszy celnych nie stosuje się już tych przepisów** (ustawa o Służbie Celnej nie zawiera zapisów w tej materii).

¹ <http://dolinabiotechnologiczna.pl/nowotwory/who-spaliny-z-silnikow-diesla-sa-rakotworcze/> ;
<http://tvnmeteo.tvn24.pl/informacje-pogoda/ciekawostki,49/who-diesel-rakotworczy-jak-azbest,48335,1,0.html>

Po trzecie, w nawiązaniu do powyżej wskazanej pełnej dyspozycyjności funkcjonariuszy celnych, trzeba wskazać, że czas pełnienia służby tylko pozornie jest określony dokładnie. Chodzi o to, że zgodnie z zapisem art.112 ust. 1 ustawy o Służbie Celnej czas pełnienia służby funkcjonariusza jest określony wymiarem jego obowiązków z uwzględnieniem prawa do wypoczynku. Teoretycznie również czas pełnienia służby ma wynosić 40 godzin tygodniowo przy przyjęciu okresu rozliczeniowego nie dłuższego niż 3 miesiące. Zgodnie z zapisem art. 112 czas pełnienia służby może być jednak wydłużony do 48 godzin pracy tygodniowo w okresie rozliczeniowym nie dłuższym niż 3 miesiące na polecenie przełożonego w celu wykonania czynności służbowych. Teoretycznie norma przedłużonego czasu nie może przekroczyć dla danego funkcjonariusza 400 godzin rocznie, jednakże również i przekroczenie tego limitu czasowego jest jednak możliwe, gdy wymagają tego ustawowo nieokreślone i niesprecyzowane „szczególne potrzeby służby”. Wskazany limit 400 godzin już sam w sobie oznacza dopuszczalność pracy łącznie **50 pełnych dni nadgodzin** (licząc dzień roboczy jako dzień ośmiogodzinny), co jest samo w sobie poważnym przeciążeniem. Istnieją zatem mechanizmy wydłużania pracy funkcjonariuszy do potężnej liczby nadgodzin, a przepisy prawa w zasadzie nie określają owej górnej („zakazanej”) liczby nadgodzin, jakiej nie może wypracować funkcjonariusz celny.

W nawiązaniu do powyższej uwagi należy też stwierdzić, że **w zasadzie nie istnieje niezależna i obiektywna kontrola „wykorzystania zasobów ludzkich”** w przypadku funkcjonariuszy celnych przez ich przełożonych – taka, jaką jest przykładowo dla pracowników Państwowa Inspekcja Pracy. Wszystko odbywa się w ramach hierarchii i porządku służbowego, co nie sprzyja interesom szeregowych funkcjonariuszy celnych (bo każdy przełożony zawsze chce się wykazać wynikami przed swoimi przełożonymi i stara się to osiągnąć poprzez polecenia służbowe, czyli zlecenie wykonania dodatkowych czynności służbowych).

Należy też nadmienić, iż funkcjonariuszom celnym nie przysługują żadne dopłaty (świadczenia dodatkowe) za zwiększony czas pracy – nie mają oni wypłacanych tzw. „nadgodzin” tak jak mają to pracownicy lub funkcjonariusze Straży Granicznej. Funkcjonariusze celni nie mają też żadnych świadczeń czy dodatkowych przywilejów za to, że pracują w nocy, w dni wolne od pracy oraz w święta państwowe.

Po czwarte, w stosunku do funkcjonariuszy celnych mających pełnić służbę, określone są wysoce „wyśrubowane” warunki zdrowotne, jakie ma spełnić dany kandydat. Warunki te w odniesieniu do poszczególnych stanowisk opisuje Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 18 maja 2011 roku w sprawie orzekania o stanie zdrowia wymagany do pełnienia służby na określonym stanowisku służbowym w Służbie Celnej (Dz.U.2011 nr 138 poz.811).

Przykładowo (zgodnie z powyższym Rozporządzeniem):

- 1) ze stanowisk związanych z wykonywaniem zadań o, **których mowa w rozdziale 5 i 6 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o Służbie Celnej** (tj. zadania związane z używaniem środków przymusu, broni palnej, dotyczące wykonywania przeszukań, zatrzymywania osób w wyniku przeszukania lub pościgu, zatrzymywania osób i przedmiotów, których dane wprowadzone zostały do systemów, o których mowa w ustawie z dnia 24 sierpnia 2007 r. o udziale Rzeczypospolitej Polskiej w Systemie Informacyjnym Schengen oraz Systemie Informacji Wizowej) **eliminują funkcjonariusza:** przebyte choroby przetyku, żołądka i dwunastnicy nieznacznie upośledzające sprawność układu trawiennego, zniekształcenie małżowiny usznej, otyłość, nieznacznie upośledzająca sprawność ustroju.
- 2) ze stanowisk, na których wykonywane są zadania poborcy podatkowego oraz na których wykonywane są zadania kontrolne - z wyłączeniem stanowisk, na których wykonywane są zadania, o których mowa w rozdziale 5 i 6 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o Służbie Celnej eliminują funkcjonariusza: przebyte choroby siatkówki, naczyńiówki i nerwu wzrokowego nieznacznie upośledzające czynność oka, nieznaczne upośledzenie rozróżniania barw, uszkodzenia słuchu w zakresie odbiorów tonów wysokich, przepukliny, wszystkich rodzajów nieupośledzające drożności przewodu pokarmowego.

Powyższe przykładowe wyliczenie potwierdza fakt rygorystycznych wymagań zdrowotnych wobec funkcjonariuszy pełniących zadania inne niż wyłącznie biurowe. W zasadzie można z pewnością stwierdzić, że żadna osoba przekraczająca 60 rok życia nie jest

w stanie im sprostać, a z wysokim prawdopodobieństwem również osoba po 50 roku życia. Po 50 roku życia praktycznie niemożliwa jest praca w patrolach mobilnych. W zaistniałej sytuacji wyraźnie rysuje się wadliwość rozwiązań przyjętych przez ustawodawcę w zakresie wieku emerytalnego funkcjonariusza celnego (która ma wynosić 67 lat). Założenie, że funkcjonariusze celni wytrzymają fizycznie trudy pracy do 67 roku życia jest absolutnie nierealne, krzywdzi ono funkcjonariuszy i ich rodziny.

Po piąte, istnieje możliwość przeniesienia służbowego funkcjonariusza na takie samo lub równorzędne stanowisko do innej jednostki organizacyjnej w tej samej lub innej miejscowości (tzw. alokacja funkcjonariuszy) w trybie przepisu art. 86 ustawy o Służbie Celnej.

Zgodnie z zapisami przywołanego przepisu funkcjonariuszowi celnemu w związku z przeniesieniem do służby w innej miejscowości, przysługuje jednorazowe świadczenie pieniężne na zagospodarowanie w wysokości jednomiesięcznego uposażenia, w przypadku gdy łączy się z tym zmiana miejsca zamieszkania. Należy podkreślić, iż od decyzji Dyrektora Izby Celnej lub Szefa Służby Celnej (gdy funkcjonariusz przenoszony jest do innego urzędu) nie przysługuje żadne odwołanie, albowiem zgodnie z orzecznictwem sądów administracyjnych decyzja taka nie jest decyzją w rozumieniu prawa administracyjnego, a jedynie aktem wewnętrznym wynikającym z podległości służbowej pracownika i nie podlega kognicji (vide: postanowienie NSA w Warszawie z dnia 4 października 2011 roku, sygn. I OSK 1522/11, LEX nr 964683, wyrok WSA w Białymstoku z dnia 19 września 2010, sygn. II SA Bk 378/10, LEX nr 752293).

Wskazany przepis w wypadku wysłania funkcjonariusza do innej miejscowości **de facto nie gwarantuje warunków mieszkaniowych dla tego funkcjonariusza lub jego rodziny**. Wynika to z faktu, iż pomimo obowiązku zapewnienia mieszkania, przepisy pozwalają na wypłatę jedynie ryczałtu, który nie pokrywa kosztów zamieszkania dla rodziny. W związku z tym przepis ten znacząco pozbawia funkcjonariuszy prawa do ochrony życia rodzinnego, w tym opieki nad dziećmi czy wymagającymi opieki rodzicami. Należy podkreślić, iż przed przeniesieniem nie chroni nawet ciężka choroba, wiek czy inwalidztwo (funkcjonariusza czy członka rodziny), bo ustawodawca nie stworzył katalogu przesłanek wyłączających taką alokację funkcjonariusza. Należy zauważyć, iż obowiązujące przepisy uniemożliwiają przeniesionemu

funkcjonariuszowi podjęcia dodatkowego zajęcia w celu zarobienia dodatkowych środków na sprowadzenie swojej rodziny. Alokacja funkcjonariusza może zatem prowadzić w praktyce do jego pełnej rozłąki z rodziną – w tym nawet schorowanymi rodzicami, chorym małżonkiem czy własnymi dziećmi.

Zgodnie z danymi dostępnymi, alokowanych zostało kilkuset funkcjonariuszy. Z analizy sytuacji i wywiadów w Służbie Celnej wynika, że wielu funkcjonariuszy przypłaciło to chorobą na tle nerwowym, patologiami w rodzinie, rozpadem rodziny. Ci funkcjonariusze mający kilkadziesiąt lat służby, często „wegetują” czekając do wieku emerytalnego – 67 lat. Bardzo często są zadłużeni, żyją w trudnych warunkach socjalnych. Paradoxem i czymś prawnie niedopuszczalnym jest to, że **choć wielu z nich posiada znacznie dłuższy staż pracy niż funkcjonariusze Straży Granicznej, z którymi wspólnie pełnili obowiązki – wielu tych funkcjonariuszy Straży Granicznej jest już na emeryturze.**

Po szóste, istnieje możliwość „skoszarowania” funkcjonariuszy, czyli możliwość zobowiązania funkcjonariusza celnego do pełnienia służby w systemie nadzwyczajnym na podstawie art. 100 ustawy o Służbie Celnej. Do pracy w tym systemie może funkcjonariusza skierować Szef Służby Celnej w sytuacji wymagającej podwyższonej gotowości, w szczególności w przypadkach zagrożenia ochrony i bezpieczeństwa obszaru celnego Wspólnoty Europejskiej, w tym zgodności z prawem przywozu towarów na ten obszar oraz wywozu towarów z tego obszaru.

W czasie pełnienia służby **funkcjonariusz celny pozostaje w ciągłej dyspozycji przełożonego**. Stan taki może trwać jeden miesiąc. Podkreślić należy, że na zasadzie kierowania funkcjonariusza celnego do pełnienia służby w systemie nadzwyczajnym przełożony ma prawo odwołać urlop danego funkcjonariusza, nakazać mu przebywać stale w miejscu innym niż miejsce zamieszkania, a także nakazać mu pracę w nadliczbowych godzinach. Szczegółowo kwestię pełnienia służby w tym trybie reguluje Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 3 grudnia 2009 roku w sprawie pełnienia służby w systemie nadzwyczajnym (Dz.U.2009 nr 209 poz.1609).

Po siódme, poszczególni funkcjonariusze celni (zwłaszcza z grup mobilnych) mogą pełnić służbę z bronią i mogą stosować środki przymusu bezpośredniego wobec osób niepodporządkowujących się ich poleceniom wydanym na podstawie przepisów prawa². Wśród tych środków należy wymienić między innymi:

- użycie siły fizycznej w postaci technik: transportowych, obrony, ataku i obezwładnienia,

- użycie indywidualnych technicznych środków i urządzeń przeznaczonych do obezwładniania lub konwojowania osób, w postaci: kajdanek, siatek obezwładniających pałek służbowych, psów służbowych, pocisków niepenetracyjnych tj. ręcznych miotaczy substancji obezwładniających, przedmiotów przeznaczonych do obezwładniania osób za pomocą energii elektrycznej, kolczatki drogowej i innych środków służących do zatrzymywania oraz unieruchamiania pojazdów mechanicznych oraz pojazdów służbowych (art. 12 ustawy z dnia 24 maja 2013 r. o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej (Dz. U. z 2013 r. poz. 628).

Ponadto zgodnie z art. 66 ust. 3 ustawy o służbie celnej w przypadkach określonych w ustawie o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej, funkcjonariusze wykonujący czynności związane z realizacją zadań określonych w art. 2 ust. 1 pkt. 4-6, pełniący służbę w wyodrębnionych komórkach organizacyjnych Służby Celnej, lub funkcjonariusze upoważnieni przez Szefa Służby Celnej do wykonywania tych zadań **mogą użyć broni palnej lub ją wykorzystać**.

Użycie i wykorzystanie środków przymusu bezpośredniego i broni palnej oraz dokumentowanie tego użycia i wykorzystania odbywa się na zasadach określonych w ustawie z dnia 24 maja 2013 r. o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej.

Po ósme, w podanym powyżej kontekście pracy funkcjonariuszy celnych należy odnotować, że funkcjonariusze celni są objęci ustawą o odpowiedzialności majątkowej

² Kwestie te regulują przepisy art. 66-71 ustawy o Służbie Celnej

funkcjonariuszy, ale nie są objęci ustawą, na podstawie której funkcjonariuszom przysługują odszkodowania. Tymczasem fakt pełnienia służby z bronią i prawo użycia środków przymusu automatycznie umieszcza funkcjonariuszy w grupie ryzyka uszczerbku na zdrowiu.

Ponadto funkcjonariusze celni mają obowiązek pełnić służbę w takich warunkach jak funkcjonariusze pozostałych formacji, ale w razie wypadku uszczerbku na zdrowiu nie przysługują im analogiczne świadczenia i opieka medyczna. Świadczenia zdrowotne są na warunkach ogólnych. W razie wypadku w służbie, choroby zawodowej, postrzelenia obowiązują ich limity i kolejki na warunkach ogólnych. Oznacza to przerzucenie odpowiedzialności finansowej na funkcjonariuszy. Polecenie wykonania zadania w warunkach zagrażających ich zdrowiu lub życiu muszą wykonać, ale bez odpowiedzialności wydającego polecenie.

Należy podkreślić, iż zgodnie z obszernym orzecnictwem Naczelnego Sądu Administracyjnego i sądów administracyjnych – **absencja funkcjonariusza w pracy (i to nawet gdy odniósł on obrażenia na służbie) uzasadnia zwolnienie funkcjonariusza celnego z służby dla dobra służby na podstawie art.105 pkt.9 ustawy o Służbie Celnej (vide: wyrok NSA z dnia 17 maja 2012 roku, sygn. I OSK 2163/11³, nieprawomocny jeszcze wyrok WSA Warszawie z dnia 23 maja 2013 roku w sprawie o sygnaturze II SA/Wa 67/.**

4. PORÓWNANIE STATUSU, UPRAWNIENÍ I OBOWIĄZKÓW FUNKCJONARIUSZY SŁUŻBY CELNEJ Z FUNKCJONARIUSZAMI STRAŻY GRANICZNEJ

Straż Graniczna jest jednolitą umundurowaną i uzbrojoną formacją powołaną do ochrony granicy państwowej na lądzie i morzu oraz powołaną do kontroli ruchu granicznego. Jej zadania również są wielopłaszczyznowe i obejmują m.in.:

- 1) ochronę granicy państwowej,

³ <http://orzeczenia.nsa.gov.pl/doc/67296C75D2>

- 2) organizowanie i dokonywanie kontroli ruchu granicznego,
- 3) wydawanie zezwoleń na przekraczanie granicy państwowej, w tym wiz,
- 4) rozpoznawanie, zapobieganie i wykrywanie przestępstw i wykroczeń oraz ściganie ich sprawców, w zakresie właściwości Straży Granicznej, a w szczególności np. :przestępstw i wykroczeń dotyczących zgodności przekraczania granicy państwowej z przepisami, związanych z jej oznakowaniem oraz dotyczących wiarygodności dokumentów uprawniających do przekraczania granicy państwowej, przestępstw skarbowych i wykroczeń skarbowych wymienionych w art. 134 § 1 pkt 1 Kodeksu Karnego Skarbowego, przestępstw i wykroczeń pozostających w związku z przekraczaniem granicy państwowej lub przemieszczaniem przez granicę państwową towarów oraz wyrobów akcyzowych podlegających obowiązkowi oznaczania znakami akcyzy, jak również przedmiotów określonych w przepisach o broni i amunicji, o materiałach wybuchowych, o ochronie dóbr kultury, o narodowym zasobie archiwalnym, o przeciwdziałaniu narkomanii oraz o ewidencji ludności i dowodach osobistych,
- 5) przeprowadzanie kontroli bezpieczeństwa: w środkach transportu w komunikacji międzynarodowej, w zasięgu terytorialnym drogowego, kolejowego, morskiego i rzeczno-jezdnego przejścia granicznego w portach lotniczych na zasadach określonych w przepisach dotyczących ochrony lotnictwa cywilnego,
- 6) zapewnienie bezpieczeństwa na pokładzie statków powietrznych wykonujących przewóz lotniczy pasażerów; ochronę szlaków komunikacyjnych o szczególnym znaczeniu międzynarodowym przed przestępczością, której zwalczanie należy do właściwości Straży Granicznej,
- 7) prowadzenie czynności w celu rozpoznawania i przeciwdziałania zagrożeniom terroryzmem,
- 8) gromadzenie i przetwarzanie informacji z zakresu ochrony granicy państwowej i kontroli ruchu granicznego oraz udostępnianie ich właściwym organom państwowym,

- 9) ochronę granicy państwowej w przestrzeni powietrznej Rzeczypospolitej Polskiej przez prowadzenie obserwacji statków powietrznych i obiektów latających, przelatujących przez granicę państwową na małych wysokościach, oraz informowanie o tych przelotach właściwych jednostek Sił Powietrznych Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej.

Należy podnieść skrótowo, iż w **Straży Granicznej tak samo jak w Służbie Celnej:**

- stosunek służbowy powstaje w drodze mianowania na podstawie dobrowolnego zgłoszenia się kandydata,
- kandydat do służby musi przejść pomyślnie okres służby przygotowawczej (tutaj trwa ona 3 lata),
- istnieje hierarchia służbowa i obowiązek podległości służbowej (wykonywania poleceń służbowych),
- funkcjonariusze pełnią służbę w warunkach zagrożenia życia i zdrowia (zwłaszcza na granicy, co przejawia się w specyficznym obliczaniu lat wysługi, gdzie rok pracy na granicy liczony jest jako półtora roku pracy w służbie),
- wysoce rygorystycznie określone są wymagania zdrowotne do pełnienia służby,
- funkcjonariusze podlegają stałej ocenie okresowej,
- funkcjonariusze nie mogą być członkami partii politycznej,
- istnieje możliwość skierowania funkcjonariusza do pełnienia służby w systemie skoszarowanym (odpowiednik art. 100 ustawy o Służbie Celnej),
- czas pełnienia służby funkcjonariusza jest określony wymiarem jego obowiązków, z uwzględnieniem prawa do wypoczynku,
- funkcjonariusz zobowiązany jest do zachowywania stałej sprawności fizycznej umożliwiającej wykonywanie zadań służbowych,
- istnieje możliwość alokacji, czyli przeniesienia funkcjonariusza Straży Granicznej do pełnienia służby w innej jednostce organizacyjnej Straży Granicznej lub w innej miejscowości (lub oddelegowania go tam),
- funkcjonariusze zobowiązani są poddawać się testom sprawności fizycznej, psychofizjologicznym, psychologicznym,

- funkcjonariusze w ramach obowiązków służbowych mają często „kontakt” z przestępcami, w tym zorganizowanymi grupami przestępczymi, co jest potencjalnie dla nich niebezpieczne,
- funkcjonariusze biorą udział w misjach zagranicznych,
- katalog środków przymusu, które może stosować Straż Graniczna jest podobny do tych które mogą stosować wskazani funkcjonariusze Służby Celnej;
- funkcjonariusze Straży Granicznej również mają określone zapisy, co do stosowania broni palnej (zawierają one przypadki użycia broni wyliczone w ustawie o Służbie Celnej).

Należy też w tym miejscu podkreślić, że obok licznych podobieństw i w zasadzie takiej samej struktury służby (cechującej się hierarchicznością, podporządkowaniem etc.) istnieją również bardzo duże różnice pomiędzy tymi służbami, zwłaszcza w zakresie uprawnień pracowniczych i tzw. sfery socjalnej. **Paradoksalnie to funkcjonariusze celni, którzy nie zostali objęci emerytalnym systemem ubezpieczeniowym (tzw. emeryturą mundurową) mają o wiele bardziej rygorystyczne i „trudniejsze” warunki służby, albowiem przykładowo:**

a) funkcjonariusz Straży Granicznej może podjąć za zgodą przełożonego dodatkowe zajęcie zarobkowe, a funkcjonariusza Służby Celnej obejmuje enumeratywny katalog zakazów i nie może on:

- 1) być członkiem partii politycznej,
- 2) być członkiem zarządów, rad nadzorczych lub komisji rewizyjnych spółek prawa handlowego,
- 3) być zatrudniony lub wykonywać innych zajęć, które mogłyby wywołać podejrzenie o jego stronniczość lub interesowność albo pozostawałyby w sprzeczności z jego obowiązkami służbowymi,
- 4) być członkiem zarządów, rad nadzorczych lub komisji rewizyjnych spółdzielni, z wyjątkiem rad nadzorczych spółdzielni mieszkaniowych,
- 5) być członkiem zarządów fundacji prowadzących działalność gospodarczą,
- 6) posiadać w spółkach prawa handlowego więcej niż 10 % akcji lub udziałów przedstawiających więcej niż 10 % kapitału zakładowego - w każdej z tych spółek,

- 7) prowadzić działalności gospodarczej na własny rachunek lub wspólnie z innymi osobami, a także zarządzać taką działalnością lub być przedstawicielem czy pełnomocnikiem w prowadzeniu takiej działalności; nie dotyczy to działalności wytwórczej w rolnictwie w zakresie produkcji roślinnej i zwierzęcej w formie i zakresie gospodarstwa rodzinnego,
- 8) sprawować funkcji w podmiotach, których działalność jest związana z obrotem towarami z zagranicą lub obrotem krajowym towarami pochodzącymi z zagranicy, lub świadczyć pracy na rzecz tych podmiotów albo na rzecz przedstawicielstw przedsiębiorców zagranicznych lub innych osób zagranicznych prowadzących działalność na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

b) funkcjonariusze celni nie otrzymują licznych świadczeń socjalnych takich jak Straż Graniczna, której funkcjonariuszom przysługuje między innymi: mieszkanie służbowe lub ryczałt wypłacony w razie pełnienia służby poza miejscem zamieszkania pełnienia służby (lub miejscowości pobliskiej), prawo do ubiegania się o wypłatę równoważnika na remont zajmowanego lokalu mieszkalnego, zwrot kosztów dojazdu z miejscowości pobliskiej do miejsca pełnienia służby, prawo ubiegania się o pomoc finansową w celu uzyskania lokalu mieszkalnego, dodatkowy urlop za pracę w warunkach uciążliwych, za ukończony wiek funkcjonariusza.

5. UZASADNIENIE PRAWNE WNIOSKU

Orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego wyraźnie wskazuje na wyodrębnienie kategorii służb mundurowych, które traktuje odmiennie w stosunku do innych grup zawodowych (vide: orzeczenie TK z 23 września 1997 r., sygn. K 25/96, OTK ZU nr 3/4/1997, poz. 36).

Wyodrębnienie to dotyczy również funkcjonariuszy Służby Celnej, o których statusie Trybunał Konstytucyjny wypowiedział się m.in. w: wyroku z 19 października 2004 r., sygn. K 1/04, OTK ZU nr 9/A/2004, poz. 93, wyroku z 21 grudnia 2004 r., sygn. SK 19/03, OTK ZU nr 11/A/2004, poz. 118, wyroku z 13 lutego 2007 r., sygn. K 46/05, OTK ZU nr 2/A/2007, poz. 10, postanowieniu z 9 maja 2007 r., sygn. SK 98/06, OTK ZU nr 6/A/2007, poz. 56.

Przedmiotowe wyodrębnienie kategorii służb mundurowych dotyczy również istnienia odrębnego systemu zaopatrzenia emerytalnego funkcjonariuszy służb mundurowych, którego istnienie akceptuje Trybunał Konstytucyjny, podkreślając przy tym, iż **system zaopatrzenia emerytalnego funkcjonariuszy służb mundurowych stanowi szczególny rodzaj ustawowego przywileju, jednakże dopuszczalnego i uzasadnionego** (vide: wyrok TK z dnia 12 lutego 2008 r., sygn. SK 82/06, wyrok TK z dnia 19 lutego 2001 r., sygn.SK14/00 OTK ZU nr 2/2001, poz. 31, wyrok TK z dnia 29 kwietnia 2008 r., sygn. P 38/06, wyrok TK z dnia 24 lutego 2010r., sygn. K 6/09).

Należy przypomnieć, iż zgodnie z orzecznictwem Trybunału Konstytucyjnego za wyodrębnieniem owego odrębnego systemu zaopatrzeniowego dla służb mundurowych **przemawia przede wszystkim specyfika stosunku służby i swoistość ponoszonego ryzyka** (vide: orzeczenie TK z 23 września 1997 r., sygn. K 25/96, OTK ZU nr 3/4/1997, poz. 36). Trybunał Konstytucyjny w uzasadnieniu przytoczonego wyroku wyjaśnił, że w/w specyfika stosunku służby wyraża się min w: pełnej dyspozycyjności i zależności od władzy służbowej, wykonywaniu zadań w nielimitowanym czasie pracy i trudnych warunkach, związanych nierzadko z bezpośrednim narażeniem życia i zdrowia (np. w czasie udziału w obronie kraju lub ochronie bezpieczeństwa obywateli), wysokiej sprawności fizycznej i psychicznej wymaganej w całym okresie jej pełnienia, niewielkiej możliwości wykonywania dodatkowej pracy i posiadania innych źródeł utrzymania, ograniczonego prawa udziału w życiu politycznym i zrzeszania się.

Zdaniem Trybunału Konstytucyjnego odrębny system emerytalno-rentowy służb mundurowych jest także ważnym instrumentem polityki kadrowej oraz czynnikiem wzmacniającym dyscyplinę i dyspozycyjność funkcjonariuszy (vide: wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 19 lutego 2001 r., SK 14/00, OTK ZU nr 2/2001, poz. 31). Pogląd powyższy wyrażał również ustawodawca, który wskazywał, że „odrębność systemu emerytalnego funkcjonariuszy służb mundurowych służy zapewnieniu odpowiednich warunków służby dla funkcjonariuszy, przyczynia się bowiem do prowadzenia prawidłowej polityki kadrowej(..) system ten powinien gwarantować poczucie bezpieczeństwa funkcjonariuszom tych służb (Sprawozdanie Stenograficzne z. 9, Posiedzenie Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej w dniach 5,6 i 7 stycznia 1994 str. 210).

Na tle powyższych ustaleń należy podkreślić, iż **ustawodawca nie objął funkcjonariuszy Służby Celnej odrębnym systemem emerytalno-rentowym właściwym dla innych służb mundurowych**. Jak już to było podkreślane w treści wniosku kilkakrotnie właśnie ten fakt zdaniem wnioskodawców przesądza o niekonstytucyjności wskazanych w petitum wniosku przepisów (w zakresie ,w jakim pomijają one funkcjonariuszy Służby Celnej).

Chodzi o to, że Służba Celna jest powszechnie uznawana za służbę mundurową (na co wskazywał sam Trybunał Konstytucyjny w uzasadnieniu wyroku Trybunału Konstytucyjnego z 13 lutego 2007 roku, sygn. K 46/05, OTK ZU nr 2/A/2007, poz. 10), a jej funkcjonariuszy obejmują, co do zasady takie same regulacje jak funkcjonariuszy innych służb.

Wnioskodawcom znane jest orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego dotyczące tego, iż służby mundurowe (i umundurowane) nie tworzą bezwzględnie jednolitej kategorii zawodowej, że są kategorią zbiorczą, w skład której wchodzi grupy zawodowe o dość zróżnicowanej specyfice celów i zadań, kompetencji i uprawnień oraz trybu samej służby. Każda z tych grup ma własną specyfikę pracy, która może uzasadniać ich różnicowanie (vide: orzeczenie TK z 23 września 1997 r., sygn. K 25/96, OTK ZU nr 3_4/1997, poz. 36; orzeczenie TK z 3 grudnia 1996 r., sygn. K 25/95, OTK ZU nr 2/1996, poz. 52; wyroki TK z: 19 października 2004 r., sygn. K 1/04, OTK ZU nr 9/A/2004, poz. 93; 27 stycznia 2003 r., sygn. SK 27/02, OTK ZU nr 1/A/2003, poz. 2; 14 grudnia 1999 r., sygn. SK 14/98, OTK ZU nr 7/1999, poz. 163, orzeczenie TK z 8 kwietnia 1997 r., sygn. K 14/96, OTK ZU nr 2/1997, poz. 16).

Wnioskodawca powyższy pogląd akceptuje, niemniej uważa, że owa potencjalna możliwość ustawodawcy do odmiennego uregulowania statusu funkcjonariuszy danych służb, ich poszczególnych uprawnień lub obowiązków **nie obejmuje i nie może obejmować uprawnienia do tworzenia regulacji naruszających konstytucyjną zasadę równości wobec prawa** czy też (inaczej rzecz ujmując) – tworzenia mechanizmów prawnej dyskryminacji funkcjonariuszy danej służby na tle pozostałych.

Dodatkowo należy podkreślić, iż w akceptowanej przez Trybunał Konstytucyjny doktrynie przyjmuje się, że „dyskryminacją jest nieznaidujące podstawy w obowiązujących normach prawnych i upośledzające daną osobę traktowanie jej przez inne podmioty: odbieranie lub ograniczanie wolności, uniemożliwianie lub utrudnianie korzystania z praw, wymaganie realizacji nieznaných prawu obowiązków” (P. Winczorek, *Komentarz do Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z 2 kwietnia 1997 r.*, Warszawa 2000, s. 51).

Zgodnie z utrwaloną linią orzecniczą Trybunału Konstytucyjnego, z konstytucyjnej zasady równości wynika wymóg podobnego traktowania (według jednakowej miary) wszystkich podmiotów prawa charakteryzujących się daną cechą istotną - relewantną (vide: por. wyrok z 11 lipca 2000 r., sygn. K. 30/99, OTK ZU nr 5/2000, poz. 145, czy też wyrok z 18 stycznia 2000 r., sygn. K. 17/99, OTK ZU nr 1/2000, poz. 4).

Powyższa definicja oznacza, że wszystkie podmioty charakteryzujące się w równym stopniu daną cechą istotną (relewantną) powinny być traktowane równo, a więc według jednakowej miary, bez zróżnicowań zarówno dyskryminujących, jak i faworyzujących (wyrok z 5 listopada 1997 r., sygn. K. 22/97, OTK ZU nr 3-4/1997, poz. 41). W związku z tym – powołując się na orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego – należy przyjąć, że **odmienne uregulowanie sytuacji prawnej adresatów norm wyróżnionych ze względu na tę samą cechę istotną stanowi odstępstwo od zasady równości** (por. orzeczenie z 9 marca 1988 r., sygn. U 7/87, OTK w 1988 r., poz. 1 oraz wyroki z: 24 lutego 1999 r., sygn. SK 4/98, OTK ZU nr 2/1999, poz. 24; 9 maja 2005 r., sygn. SK 14/04, OTK ZU nr 5/A/2005, poz. 47).

W literaturze wskazuje się, że w kontekście zarzutu naruszenia konstytucyjnej zasady równości kluczowego znaczenia nabiera ustalenie cechy istotnej (relewantnej), przesądzającej o uznaniu porównywanych podmiotów za podobne lub odmienne. Stwierdzenie, że prawo nie traktuje podmiotów podobnych w sposób podobny (a więc wprowadza zróżnicowanie), prowadzić może do postawienia pytania, czy takie zróżnicowanie jest dopuszczalne w świetle zasady równości (zob. L. Garlicki, uwaga do art. 32 Konstytucji, [w:] *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej, Komentarz*, red. L. Garlicki, t. 3, Warszawa 2003 r., s. 7).

W analizowanym przypadku **relewantną cechą jest kwestia przynależności Służby Celnej do służb mundurowych. Wskazał na to wprost Trybunał Konstytucyjny** w wyroku z dnia 19 października 2004 r. (sygn. K 1/04, OTK ZU nr 9/A/2004, poz. 93), a przy okazji innych wyroków podkreślał, że specyfika statusu pracowniczego przedstawicieli tej kategorii funkcjonariuszy publicznych wyznacza się przede wszystkim przez zakres przyznanych im kompetencji oraz szczególne warunki pełnienia służby (vide: orzeczenie z 23 września 1997 r., sygn. K. 25/96 OTK ZU nr 3-4/1997, poz. 36, orzeczenie TK z 27 stycznia 2003 r., sygn. SK 27/02 (OTK ZU nr 1/A/2003, poz. 2, w wyroku z dnia 14 grudnia 1999, sygn. SK 14/98, OTK ZU nr 7/1999, poz. 163).

Dla przedmiotowej sprawy bardzo ważne jest to, że w uzasadnieniu wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia z 13 lutego 2007 r. **Trybunał Konstytucyjny stwierdził wprost, iż funkcjonariuszom celnym należą się korzystniejsze zasady nabywania przez nich uprawnień emerytalno-rentowych.** Trybunał wskazywał, że te korzystniejsze zasady wiążą się z szczególnymi rygorami pełnienia przez nich służby (vide: uzasadnienie wyroku Trybunału Konstytucyjnego z 13 lutego 2007 roku, sygn. K 46/05, OTK ZU nr 2/A/2007, poz. 10).

Reasumując powyższe twierdzenia należy wskazać, że zdaniem wnioskodawcy fakt, iż Służba Celna jest formacją mundurową i jest zaliczana (zgodnie z orzecznictwem samego Trybunału Konstytucyjnego) do służb mundurowych wymaga, aby była ona traktowana prawnie tak samo jak funkcjonariusze innych służb mundurowych, zwłaszcza zaś w tak istotnej dziedzinie jak kwestii przynależności do odrębnego i specjalnego dla służb mundurowych emerytalnego systemu zaopatrzeniowego.

Należy podnieść, iż w każdym z przepisów, o kontrolę których wnosi skarżący. tj.:

- **Art. 1 Ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz. U. z 2013 r. poz. 667 z późn. zm.)** w obecnie obowiązującym brzmieniu,

- **Art. 18a** Ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin w brzmieniu nadanym przez Ustawę z dnia 11 maja 2012 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw,

- **Art. 18a** Ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin w brzmieniu nadanym przez Ustawę z dnia 11 maja 2012 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw,

Dochodzi do naruszenia przepisu art. 32 ust.1 i 2 Konstytucji RP poprzez milczące pominięcie przez ustawodawcę Służby Celnej jako służby zaliczanej do odrębnego systemu emerytalnego właściwego dla służb mundurowych. Zasada równości jest naruszona, bo wśród podmiotów o cechach relewantnych (przynależności do służb mundurowych) dochodzi do niczym nieuzasadnionego negatywnego zróżnicowania funkcjonariuszy Służby Celnej.

W każdym z 3 przywołanych powyżej przepisów zachodzi również naruszenie art. 2 Konstytucji RP, który stanowi, iż „Rzeczpospolita Polska jest demokratycznym państwem prawnym, urzeczywistniającym zasady sprawiedliwości społecznej.”.

Zgodnie z poglądami wyrażanymi w doktrynie „Państwo ma działać sprawiedliwie, gdyż mieni się państwem sprawiedliwości społecznej” (vide: P. Graniecki „Głosa do wyroku SN z dnia 15 maja 2000 r., II CKN 293/2000. Teza nr 10, Palestra.2001.11-12.225, LEX nr 31417/10). W tym kontekście działanie polegające na traktowaniu inaczej (gorzej) jednej służby mundurowej na tle uprawnień wszystkich innych pozostałych służb mundurowych może i powinno być uznane za niesprawiedliwe społeczne.

Z kolei I. Chojnacka w swoim artykule wskazywała na to, iż w art. 2 Konstytucji RP wyrażone i są takie zasady jak: **ochrona zaufania do państwa i stanowionego przez nie prawa** (bezpieczeństwo prawne), ochrona praw nabytych i interesów w toku, zakaz wstecznego działania prawa, nakaz ustanawiania odpowiedniego *vacatio legis* (odpowiedniego okresu dostosowawczego), przestrzeganie reguł poprawnej legislacji, w tym dostatecznej określoności przepisów prawa (vide: I. Chojnacka „Proces prawotwórczy w świetle orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego” Teza nr 1, Prz.Leg.2002.3.234, LEX nr 85885/1).

W powyższym kontekście również działanie państwa, które w sposób niczym nie uzasadniony różnicuje i *de facto* dyskryminuje funkcjonariuszy Służby Celnej na tle funkcjonariuszy innych Służby – nie budzi zaufania tych funkcjonariuszy do Państwa Polskiego. Zgodnie z przedstawionymi w pkt. 3 realiami pracy w Służbie Celnej - **funkcjonariusze ei często wykonujący pracę bardzo ważną z punktu widzenia interesów Państwa**, w trudnych warunkach i z narażaniem życia i zdrowia, **nie dostają od Państwa rekompensaty** za tę służbę, tj. między innymi: nie są ubezpieczeni od wypadków pełnionych na służbie, nie mają możliwości odejścia na wcześniejszą emeryturę w razie ubytku na zdrowiu, nie mają żadnych przywilejów związanych z charakterem swojej pracy (wszystkie inne służby mundurowe takie przywileje i uprawnienia mają). Nade wszystko zaś rażąco **niesprawiedliwe wydaje się określenie wieku emerytalnego funkcjonariuszy Służby Celnej na 67 lat**, w sytuacji, gdy funkcjonariusze innych służb mundurowych przechodzą na emeryturę wcześniej.

6. DODATKOWE UWAGI I OKOLICZNOŚCI UZASADNIAJĄCE ZASADNOŚĆ WNIOSKU

Powyżej przedstawione zostały wywody prawnie uzasadniające niekonstytucyjność wszystkich trzech wskazanych w *petitum* wniosku przepisów w zakresie naruszenia konstytucyjnej zasady państwa prawa oraz zasady równości. Uprzednio na poparcie tych wywodów przedstawione zostały też wywody dotyczące analizy sytuacji faktycznej, w jakiej znajdują się funkcjonariusze Służby Celnej w porównaniu do funkcjonariuszy Służby

Granicznej. W tym miejscu należy przedstawić dodatkowe argumenty natury słusznościowej przemawiające za celowością wniosku.

Po pierwsze, należy podkreślić, iż objęcie Służby Celnej emerytalnym systemem zaopatrzeniowym na poziomie odpowiednim dla innych służb mundurowych było **przedmiotem wiążącego i do dziś obowiązującego porozumienia z dnia 30 listopada 1998 roku** zawartego pomiędzy Rządem Rzeczypospolitej Polskiej (reprezentowanym przez Podsekretarza w Ministerstwie Finansów) i stroną związkową tj. Komitetem Protestacyjnym pod przewodnictwem Pana Andrzeja Gajdy działającego na mocy uchwały Rady Federacji Związków Zawodowych Pracowników Administracji Celnej. Wiążące prawnie zobowiązanie powinno zostać wykonane i fakt braku jego realizacji do dnia dzisiejszego przemawia za merytoryczną racją przedstawionego Trybunałowi wniosku.

Po drugie, na prawną konieczność i zasadność objęcia Służby Celnej zaopatrzeniowym systemem emerytalnym właściwym dla służb mundurowych wskazywały również inne służby, np.:

- Niezależny Samorządny Związek Zawodowy Funkcjonariuszy Straży Granicznej w piśmie z dnia 9 lutego 2012r. dotyczącym uwag Związku do projektu ustawy o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin,

- Zarząd Krajowy Związku Zawodowego Strażaków „Florian” w piśmie z dnia 8 lutego 2012 roku dotyczącym uwag Związku do projektu ustawy o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin.

Po trzecie, na prawną konieczność i zasadność objęcia Służby Celnej zaopatrzeniowym systemem emerytalnym właściwym dla służb mundurowych wskazują również kolejni Szefowie Służby Celnej w tym:

- były Szef Służby Celnej Pan Wiesław Czyżowicz w piśmie do Wiceprezesa Rady Ministrów z dnia 23 marca 2005 roku.

- obecny Szef Służby Celnej Pan Jacek Kapica, który w wywiadzie dla Gazety Prawnej z dnia 25 czerwca 2009 o tytule „Celnicy muszą jeszcze poczekać na emerytury” wskazał wprost, iż „oczekiwania celników, co do emerytur mundurowych mają swoje uzasadnienie i trzeba tę sprawę w końcu załatwić(..)”⁴.

7 PODSUMOWANIE

Zakresem przedmiotowego wniosku **objęte zostały 3 przepisy** ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin, **przy czym zarzuty odnoszące się do każdego z tych przepisów są tożsame z – naruszenie art. 2 i art. 32 ust.1 i 2 Konstytucji RP** poprzez pominięcie Służby Celnej jako służby mundurowej uprawnionej do otrzymywania emerytury na zasadach takich jak inne w/w służby mundurowe.

Wnioskodawca wnosi, by Trybunał Konstytucyjny zbadał wymienione pominięcia ustawodawcze przez pryzmat zgodności ich z w/w art. 2 i art. 32.ust 1 i 2 Konstytucji RP i stwierdził niekonstytucyjność zaskarżonych przepisów w zakresie, w jakim nie wymieniają one Służby Celnej wśród innych służb mundurowych uprawnionych do objęcia odrębnym systemem zaopatrzenia emerytalnego właściwym dla służb mundurowych. W ocenie wnioskodawcy owa niekonstytucyjność występuje w sposób ewidentny.

⁴ http://serwisy.gazetaprawna.pl/emerytury-i-renty/artykuly/331644,celnicy_musza_jeszcze_poczeka_na_emerytury.html,2

Mając na uwadze powyższe, wnosimy jak w petitum niniejszego wniosku.

Załączniki:

1. Lista podpisów posłów popierających wniosek
2. 6 odpisów wniosku